

ICOMOS HÍRADÓ

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

24. évfolyam - 1. szám

2016. február hó

A TARTALOMBÓL

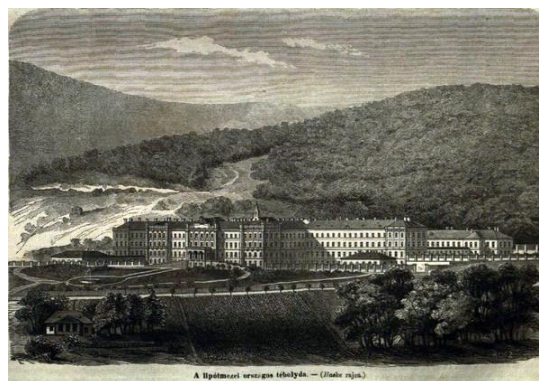
**Beszámoló az ICOMOS 19. Közgyűléséről
Fukuoka – Japán**

**XXVII. Országos Műemléki Konferencia
2015. november 14 – Budapest**

**Egy kis mustra - 2015
Műemléki helyreállítások Pest megyében**

**Diplomaterv: Gyógyítókert Lipótmezőn –
a Pszichiátriai Intézet megújítási terve**

Felhívás Möller Emlékérem adományozására

**Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
Nyilatkozata**

Beszámoló jelentés

a 2015. október 26-30 között Fukuokában (Japán) megtartott ICOMOS Tanácsadó Testületi ülésről és Éves Közgyűlésről

A rendezvényen az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság részéről részt vettek:
Dr. Fejérdy Tamás elnök, Dr. Veöreös András, főtitkár

Az ICOMOS szervezeti működési rendjében kötelezően bevezetett változtatásoknak megfelelően a Tanácsadó Testület¹ évi rendes üléséhez kapcsolódóan 2015-től kezdve nemcsak a 3 évenkénti tisztújító közgyűlésre kerül sor, hanem minden évben közgyűlésnek kell elfogadnia a szervezet költségvetési beszámolóját, mérleg-számaikat, s a következő évi költségvetés tervezetét.

Ennek megfelelően a Japán Nemzeti Bizottság meghívására Fukuokában, az ACROS Fukuoka Foundation épületében megrendezett Tanácsadó Testületi ülés kiegészült az éves közgyűlés – igaz, nem túl hosszú – programjával is. Az eseményhez további rendezvényelemek is kapcsolódtak. A Tudományos Tanács ülése e tekintetben megszokott elem a már néhány éve hozzá kapcsolódó tudományos tanácskozással együtt. Ebben az évben az ICOMOS létrejöttének 50-ik évfordulójáról is megemlékeztünk egy kapcsolódó rendezvény² keretében, és további ilyen esemény volt az egyik ebédszünetben megtartott „Tájékoztatás az ENSZ Fenntartható fejlődési Célok (Sustainable Development Goals) és Habitat III rendezvény állásáról” című, a CIVVIH szervezésében lebonyolított program. Hasonló kapcsolódó rendezvény: az ICOMOS ISC20C (20-ik századi építészet) nemzetközi tudományos bizottság szervezésében: „Modern Heritage Conservation Practice: Identifying Conservation Action Priorities in the ASEAN Region and Sharing Benchmark Conservation Projects” tette teljesebbé a képet. Mindezen rendezvények tartalmi összetevői részletesebben tanulmányozhatók,³ ezért itt, e beszámoló „főszövegében” csak a fontosabb, lényegesebb összetevők kiemelésére és bemutatására szorítkozunk.

A rendezvény helyszíne, környezete is megérdemelte részletesebb ismertetést, erre vonatkozóan rövidebb kitekintést ad az e beszámolót követő, Veöreös András „ICOMOS Éves közgyűlés, Felügyelő Bizottsági ülés” címet viselő beszámolója.

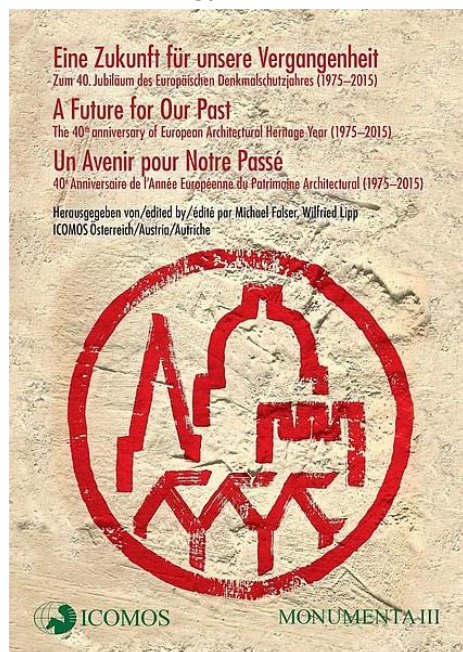
¹ Tagjai: a Nemzeti Bizottságok – National Committees (NCs) és a Nemzetközi Tudományos Szakbizottságok – International Scientific Committees (ISCs) elnökei

² ICOMOS, Half Century of Diversity and Conciliation for Peace -2015. október 28, Fukuoka

³ További munkadokumentumok az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Titkárságán – archívumában lesznek tanulmányozhatók, angol és/vagy francia nyelvű eredetiben

Az „összesített program” *időrendjében* (tehát nem feltétlenül fontossági sorrendben) haladva az első, az előzőekben külön nem is említett bevezető esemény a regionális csoportok ülése volt. Hagyományosan az **Európai Régió ülésén** vettek/vettünk részt a legtöbben, az illetékes ICOMOS alelnök, Grellan Rourke (Írország) vezetésével. A mintegy 40 nemzeti bizottság közül 20 képviselője volt jelen. A régió továbbra is jelentős mértékben veszi ki a részét az ICOMOS tevékenységeiből, ezen belül pedig külön említést érdemel, hogy egyes alrégiókon belül még szorosabb együttműködésről is be lehet számolni.

Természetesen ennek az ülésnek is volt részletes napirendje, amelynek érdemi pontjai sorban: ki kell szélesíteni az együttműködést az ICOMOS regionális csoportjai között; részt kell venni az eljárási

szabályok továbbfejlesztésében. Ami a Tanácsadói Testületi választásokat illeti: nagyon kevés a jelölt, lehetőleg támogassuk az európai (ez esetben véletlenül éppen ír...) jelöltet. Általában ki kellene dolgozni jobb eljárási feltételeket és „profil” leírásokat az egyes posztok betöltéséhez.

Christoph Machat (Német ICOMOS) felhívta a figyelmet a Navracsics Tibor EU biztos által is támogatott kezdeményezésre, amely szerint 2018 legyen az Európai Kulturális Örökség Éve. Ennek kapcsán esett szó az osztrák-német kiadványról, amelyet az 1975-ös „Európai Építészeti örökség Éve” 40-ik évfordulójára adtak ki.⁴

Az Európai regionális ülésre a görög ICOMOS hívta meg a jelenlévő (és jelen nem lévő) európai Nemzeti Bizottságokat, Athénba, 2016. június 6-7-e az előzetes dátum.

A másik 2016-os ülés természetesen a következő Tanácsadói Testületi ülés keretében kerül megrendezésre, Isztambulban. A különféle doktrinális szövegekkel kapcsolatos kérdések után a fiatal szakemberek ICOMOS tagsága kérdéséből vezették fel (Irit Amin Cohen, Izrael) és egy olasz kolléganő

a mentorálási programról számolt be, illetve tett javaslatokat a nemzetközi együttműködésben kiteljesítendő folytatására. Ebbe a képzésbe be kell jobban kapcsolni a nemzetközi tudományos szaktanácsadókat.

A balti államok együttműködésében jelenleg a közös érdeklődésre számot tartó fő téma az örökséggel kapcsolatos jogi szabályozás kérdése.

Szóba jött az orosz nemzeti bizottság újjászervezésével kapcsolatos bonyodalom, jelenleg nincs működő bizottságuk. Ennek kapcsán is előtérbe került, hogy jó lenne egy közös, regionális web-oldalt létrehozni az európai bizottságoknak.

Ehhez közös témák: mire van szükség, mivel kellene foglalkozni-fókuszálni a közeli jövőben? Továbbá: a fenntarthatósággal kapcsolatos kérdések. Az éves jelentésekből kapjon a régió-felelős is! Az összehasonlíthatóság és összehasonlítás fontos, erre is fektessünk hangsúlyt.

Együttműködés európai szervezetekkel: Európa Tanács, EU illetékes komisszió, hangsúlyt kapott az Emberi Jogokon Alapuló Konzerválás (Human Right Based Conservation) norvég kezdeményezése is.

⁴ Fejérdy Tamásnak is megjelent benne egy írása

Ezt követően került sor **a Tudományos Tanács ülésére**, csak a legfontosabbakat kiemelve, szó esett:

a „PRERICO”: Places of Religion and Ritual – azaz a Vallások és Rítusok munkacsoport – alakuló nemzetközi tudományos szakbizottság előszobája - munkájának az előrehaladásáról (Britta Rudolff Német ICOMOS, de talán Bahreint is képviseli - nem volt jelen -, és Hae Un Rii, Dél-Koreai ICOMOS), és mindazokról az együttműködési lehetőségekről, amelyek a napirendi pontokban megjelentek – de leginkább csak az említés szintjén.

Készülő doktrinális szöveg a Canberra Nyilatkozat a „Történeti Városi Köztetek - Közterületekről” – hamarosan küldeni fogják véleményezésre a tervezetét az NC-k és az ISC-k számára. A másik ilyen dokumentum a Baeza Charta, a világ rurális tájaival kapcsolatos – hivatkozással a 2015 novemberében megvalósuló Jeju-i (Dél-Korea) Konferenciára.

A „hároméves terv” tematikáival kapcsolatosan sok minden felmerült: 2016-ra fő témának a rekonstrukció világszerte egyre égetőbbé váló kérdése; a 2017-es Új-Delhi Közgyűléshez kapcsolódóan: Kultúra és Fejlődés; 2018-ban a Fenntarthatóság; 2019-ben a „Territory”, azaz a területek témái merültek fel, támaszkodva a korábbi (részben még nem igazán közismert dokumentumokra is pl. a „Nara +20” 2014-es szövegre...).

Visszatérő téma a szélesebb és átfogóbb együttműködés kiépítésének sürgető szükségessége az NC-k és az ISC-k között. Világörökség ügyekben több „bürokráciát” kértek – ami ez esetben a szabályozott szakember-kiválasztást jelenti.

A teoretikus szövegek felülvizsgálata is előkerült, javaslatomra (Fejérdy Tamás) elfogadtuk, hogy erre nem kell új bizottságot vagy munkacsoportot létrehozni, ott van a TEOFILOS. Ami viszont elengedhetetlenül szükséges, az új, fiatal szakemberek folyamatos beemelése a folyamatokba, különös tekintettel a világörökségi ügyekre is.

A következő Tanácsadó Testületi ülésre 2016. október 13-29 között kerül sor, Isztambulban.

Mindezek után következett – a már megszokott témaismérlésekkel együtt, természetesen – **a Tanácsadó Testület ülése**.

A bevezető részben nagyon szépen emlékeztünk meg elhunyt kollégáinkról, köztük (szomorú, hogy így alakult) Winkler Gáborról is. A Tanácsadó Testület elnöke, John Hurd (ICOMOS UK) rossz egészségi állapota miatt nem tudott eljönni, levélüzenetét ismertették, majd az ülést Gisle Jakhelln (Norvég ICOMOS) alelnök vezette le. Az ICOMOS elnök, kincstárnok és főtitkár jelentései összességükben megnyugtató képet nyújtottak az ICOMOS állapotáról, aktivitásáról és – ami nem mindig van így – anyagi helyzetéről is. (Írásos beszámolóik angol nyelven hozzáférhetők).

Ami a következőkben feladatunk lesz, az az eljárási szabályokkal kapcsolatos továbbfejlesztési javaslatok véleményezése, kiegészítése 2016. január hónapban.

Lényegében minden, a korábban más összetételű bizottságokban előkerült kérdést újra, teljes körben megvitattunk.

A Tanácsadó Testületi ülés egyik fontos eleme volt az új tisztségviselők megválasztása – ebben, a szavazatszámoló bizottság elnökeként Fejérdy Tamás is közreműködött.

Először 6 tisztségviselő megválasztása volt a feladat. 3 fő az NC-k (jelen volt és választhatott: 36), 3 fő az ISC-k számára (jelen volt és választhatott: 22), külön-külön, párhuzamos választással. Az NC jelöltek: Deirdre McDermott, Hae Un Rii, Ofelia Sanou és Lazar Shumanov; ISC jelöltek: Sheridan Burke, Susan McIntyre-Tamwoy és James Reap. Látható a jelöltek között az ausztráliaiak túlerepresentáltsága...

A választások eredményeként Sheridan Burke (20-ik századi örökség ISC) lett a Tanácsadó Testület elnöke, Deirdre McDermott (ICOMOS Írország) az alelnök. További tisztségviselők: Hae Un Rii, James Reap, és Susan McIntyre-Tamwoy.

A **Tudományos Tanácskozás** "Risks to Identity: Loss of Traditions and Collective Memory", azaz „Veszélyeztetett identitás: a hagyomány és kollektív emlékezet elvesztése” témakörben több érdekes előadást tartalmazott, ezek részletes bemutatása meghaladná e beszámoló kereteit, ugyanakkor kötetben való kiadásuk tervezett.

A beiktatott „kiscsoportos” megbeszélés is érdekes volt, rávilágítva a globalizálódás és az örökség amúgy már ismert viszonyára, azaz azokra az örökségi potenciálokra, amelyekkel az identitás megőrzése mégis lehetséges (lenne).

A Tanácsadó Testület ülései közé illeszkedett be az „**éves közgyűlés**”. Ebben a formában, és ezzel a tartalommal most először került sor ilyen jellegű, lényegében adminisztrációs, de annál fontosabb döntéshozó közgyűlésre. Ennek során elfogadást nyert a 2015-ös beszámoló, és 2016-os költségvetés is.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy hasznos, tanulságos és eredményes volt ez a rendezvény-komplexum; az ismétlődő tartalmak ellenére, vagy éppen amiatt, az egyes rész-ülések összesítve megfelelő tájékoztatást és iránymutatást nyújtottak, illetve számos továbbgondolni, továbbvinni való feladatot határoztak meg az ICOMOS egészes, illetve az egyes bizottságai – legyenek azok NC-k vagy ISC-k – számára.

A többnapos rendezvényt, egy egész napos tanulmányi kirándulás zárta (4 féle útvonalon: Munakata, Omuta, Kitakyushu, Hirado), ezen sajnos már nem volt alkalmunk részt venni.

Köszönetünket fejezzük ki mindazon szervezeteknek - így elsősorban az NKA-nak és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságnak amelyek – és személyeknek: elsősorban az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Titkárságán Keller Annamáriának és Pakulár Ibolyának, akik lehetővé tették a részvételünket.

Dr. Veöreös András

Dr. Fejérdy Tamás DLA

ICOMOS Éves közgyűlés - Fukuoka, Japán - Felügyelő Bizottsági ülés

A konferenciateremben zajló programok mellett lehetőség adódott Fukuoka, illetve a környék nevezetességeivel való ismerkedésre is.

A másfél millió lakosú Fukuoka Japán déli szigetének, Kyushú-nak egy észak felé, Korea irányába néző tengeröblére nyílik. A várost a Naka folyócska szeli át, a folyó két oldalán levő egykori két település, Hakata és Fukuoka XIX. századi összeolvadása után, utóbbi néven alakult ki a jelenlegi város. A város jelentős károkat szenvedett a második világháborúban, így történeti épületeiből nem sok minden maradt. Az egykori vár romjain kívül csupán néhány egyemeletes hagyományos ház, valamint két darab, a XX. század elején az európai historizmus szellemében fogant épület emlékeztet a régi településre.

Hotel Palazzo homlokatrészlete

ACROS Konferenciaközpont

A sokszor kaotikus megjelenésű épületek között igazi gyöngyszem az Aldo Rossi által tervezett Palazzo Hotel (1987-89); valamint az ICOMOS közgyűlésnek és konferenciának is helyet adó ACROS konferenciaközpont (Emilio Ambasz, 2005). Utóbbi tízegynéhány szintes tömbje szintenként visszalépcsőzik. Minden lépcső intenzív zöldtetőként került kialakításra, erről az oldalról nézve az épület egy dombot formáz.

Az emeletes házak között, mintegy béke szigeteként húzódnak meg a sintoista vagy buddhista szentélyek. Egy-egy szentély mindig több épületből áll, melyeket japánkert vesz körbe. A sinto szentélyek több kapun keresztül közelíthetők meg, az udvaron mindig található kézmosásra alkalmas kút. Maga a szentély egy nyitott, faszervezetű csarnok. A buddhista szentélyek központi épülete a meditációs célra használt Buddha-csarnok, és sokszor tartozik hozzájuk harangláb és pagoda is. A kertek különös módon fejezik ki a keleti ember és a természet meghitt, bensőséges viszonyát. A

sokszor mohával, vagy hullámosra gereblyézett kavicsal burkolt kertben meghatározott szimbolikus rendben helyezkednek el sziklák, növények, lámpások. Az épületek többsége favázzal épült. A szerkezetek teljesen kortalanok, a tavaly épített kapu ugyanolyan szerkezettel épült, mint ahogy az ősök építkeztek ezer évvel ezelőtt. Az európai faanyag nál jóval tömöttebb, homogén szerkezetű japán cédrusból készülő építmények az ácsmesterség nálunk teljesen ismeretlen magasságának tanúi. A speciális, rejtett illesztések Európában soha nem látott szerkezeti kapcsolatokat eredményeznek. A

favázás épületek különlegessége, hogy a váz állékonyságát ferde támaszok, könyökfák helyett két egymás felett elhelyezett koszorúgerendával, illetve közöttük több rétegben beépített nyeregfával biztosítják. Különlegesek az ívesen felhajló eresztű tetőt fedő cserepek is.

A város műemlékeinek sorában különleges helyet foglal el az egykori vár maradványa. A ma is meglevő vizesárok veszi körbe az épületegyüttest. A látogatókat egy kisméretű (a nálunk divatos fogadóépületekhez képest jelentéktelennek mondható) múzeumépület fogadja, mely szerény méretei ellenére is tökéletesen megfelel a feladatnak. A múzeumi tér padlóját egy történeti térkép alkotja, melynek közepére a vár makettjét építették fel. Az épületegyüttes nagyméretű kövekből felépített ciklopfalakon nyugvó faépületek sorából állt, melyekből a kőfalakon kívül mára csupán egyetlen épület maradt meg. A szamuráj-korszak végén, a XIX. század közepén érte az első nagy pusztítás, majd a második világháborúban, amikor hadiszállást rendeztek be területén. A végső sorsát a háború után a közepébe épített baseball-pálya kialakítása pecsételte meg. (A rendkívül népszerű sportág mérkőzéseit ma már egy hatalmas kupolával fedett sportcsarnokban játssza az idén éppen a japán bajnoki címre esélyes fukuokai csapat.)

Rendkívül szemléletes a vár korszerű, multimédiás technikai eszközökkel történő bemutatása. Minden látogató egy táblagépet kap a nyakába. Ezt vízszintesen tartva a vár helyszínrajza látható az aktuális tartózkodási hely megjelölésével. A monitort függőlegesbe fordítva azonban a jelenlegi látvány – többé-kevésbé hiteles – történeti képe jelenik meg és fordul a képernyő forgatásával a megfelelő irányba. Ilyen módon a kirándulók a vár minden részletéről egyértelmű képet kapnak anélkül, hogy az épületeket nagy költséggel rekonstruálni kellene. Az igazsághoz hozzá tartozik, hogy felmerült az igény a vár legmagasabb tornyának a visszaépítésére; látva azonban a szentélyeknél alkalmazott újjáépítési módszereket ez sokkal inkább a hiteles rekonstrukció megvalósításának tűnik, mint a hazai helyreállításoknál tapasztalható gyakorlat.

A Fukuokával egybe nőtt szomszédos városban, Dazaifu-ban található a Kyushu Nemzeti Múzeum. Itt a restaurátor műhelyek életébe nyerhettünk bepillantást. A restaurátorok japán szokás szerint alacsony asztalnál a földön ülve végzik munkájukat. A szokatlanul nagyszámú papírestaurátor munkájára a XII. századtól kezdődően fennmaradt írott emlékek gondozása miatt van szükség.

Veöreös András

XXVII. Országos Műemléki Konferencia 2015. november 14 – Budapest

„Közreműködés és szerepvállalás a kulturális örökségi értékek védelme érdekében”

Az Országos Műemléki Konferencia (OMK) hagyományosan a hazai műemlékvédelmi, illetve ma már a tágabb értelemben vett kulturális örökségvédelmi szakterület egyik legfontosabb rendezvénye. A korábban kétfévente megrendezett találkozó-sorozat a kulturális örökségvédelem folyamatos átalakulásai miatt megszakadt. A műemlékvédelmi terület jelenleg nem csak a szervezeti átalakulások miatt kívánja meg szemléletének, feladatainak egységesítését. A változó korban, a folyamatosan változó gazdasági követelmények, elvárások az örökséget állandóan más módon, más területeken veszélyeztetik, ugyanakkor lehetőségei is más módon jelentkeznek. A folyamatos változások ellenére, illetve éppen annak megfelelő kezelése miatt, a műemlékvédelem országosan egységes szemléletet kíván. Ezért van kiemelkedő jelentősége az Országos Műemléki Konferenciának, mint olyan rendezvénynek, eseménynek, amely lehetőséget nyújt a helyzetértékelésre, szakmai egyeztetésre. Fórumot kínál a szakma képviselőinek, mégpedig mindazokkal együtt, akik érintettek és/vagy érdekeltek a műemléki értékekkel való foglalatosságokban, elsődlegesen jövőképformálást szolgáló. Egy év csúszással, 2015-ben nyílt lehetőség arra, hogy a rendezvény újra megvalósulhasson, és elősegítse a műemlékvédelem egységes szemléletének alakulását, formálását. Adottak a szervezeti keretek, de a szemlélet formálása, a munka összehangoltsága nélkül a közös célt nem lehet megvalósítani.

A 2015. november 4-én, a Petőfi Irodalmi Múzeumban megrendezett XXVII. Országos Műemléki Konferencia címe, egyben tematikája a „Közreműködés és szerepvállalás a kulturális örökségi értékek védelme érdekében” kérdéskört tűzte napirendre, mégpedig az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 2014-ben, az „Örökség a jövőnek, Jövő az örökségnek” program keretében kidolgozott szakmafejlesztési programja tükrében.

A meghirdetett program a hagyományoknak megfelelően a magyar műemlékvédelem aktuális kérdéseinek a megvitatását tűzte napirendre. Ezt volt hivatott segíteni a szakmafejlesztési záródokumentummal zárult, 2013-2014-ben, az NKA meghatározó jelentőségű anyagi támogatásával megszervezett „Örökség a jövőnek - Jövő az örökségnek” egyéves program. Az erről a programról beszámoló dokumentum eddig csak az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság honlapján volt elérhető, ezért is van különösen nagy fontossága annak, hogy a mostani konferencia alkalmából nyomtatott kiadványként is megjelenhetett. Már az akkori tervek között szerepelt, hogy ha lehetőség nyílik, egy év elteltével értékelő konferencia keretén belül lehet érdemben áttekinteni a szakmafejlesztési program lépéseit, hatását.

Mintegy az előző éves program betetőzéseként, az akkori megállapításoknak és javaslatoknak megfelelően került összeállításra az OMK szakmai programja. Az ICOMOS munkájának jelentőségét mutatja, hogy a programhoz a szakterület minden szakmai támogatását megszerezve sikerült az előadókat a programhoz megnyerni. Így három jelentős kötött tematikus blokkra szerveződött ez az Országos Műemléki Konferencia. Az első blokkban a szakterület legfelsőbb vezetői – L. Simon László államtitkár úr és Puskás Imre helyettes államtitkár úr - mutatták be a kormány szinten megjelenő szerepvállalást, valamint a jogszabályváltozásokat és háttérét, illetve a programba vett konkrét terveket. Ebben a blokkban szerepelt Fejérdy Tamásnak, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elnökének az előadása is, ami a gyakorlat és az elmélet összevetésére alapozott helyzetjelentésnek volt tekinthető.

A következő blokkban nemzetközi kitekintést hallhattunk. A szlovák műemlékvédelem a mai napig továbbélteti a magyar gyakorlat alapján, a 90-es években átvett rendszert, ennek értékeléséről, továbbfejlesztéséről számolt be Tina Markusova igazgató asszony, a műemlékvédelmi hivatal kassai regionális egységének a vezetője. A kapcsolódó magyar előadások - Engedyné Juhász Veronika: Amit az önkormányzat megtehet; Visy Zsolt: Régészet és ingatlanfejlesztés a gyakorlatban és Veöreös András: Szakmai ösztönző-rendszerek az értékvédelem szolgálatában - a jelenlegi szabályozási rendszer gyakorlati következményeit elemezték.

A harmadik egységbe rendezett előadások a különböző területeken – felügyelet: Nagy Gábor: Műemlékvédelem a gyakorlatban – főépítész: András István: Műemlékvédelem egy főépítész szemével – államigazgatás: Dobosyné Antal Anna: A hagyományos építészet jövőjéről – Népi műemlékeink helyzete, és végül a gyakorló építész: Kőnig Tamás: Műemlékvédelem és építészet – oldaláról elemezték a helyzetet.

A fentiekben bemutatott program után a került sor a vitára. Az Országos Műemléki Konferenciák hagyományának megfelelően nyilvánosságot kaphattak azok a szakmai vélemények, meglátások is, amelyek az időkorlát miatt önállóan nem jelenhettek meg a programban. A vita legvégén **a konferencia résztvevői** az „Örökség a jövőnek – Jövő az örökségnek” szakmafejlesztési program egyéves értékelése nyomán **12 pontban foglalták össze a magyar műemlékvédelem megújulásáért legszükségesebbnek tartott legfontosabb feladatokat.**

Tizenkét pont
a magyar műemlékek, épített-örökségi értékek és környezetük jövőjéért

1. *Országos műemléki, épített környezeti értékleltár létrehozása, naprakészen tartása, a benne foglaltak teljes körű hozzáféréseinek biztosítása.*
2. *Áttekinthető, egységes, valós érték- és érdekvédelmet szolgáló jogszabályi környezet biztosítása a tulajdonosi és a társadalmi érdek összehangolásával.*
3. *Országosan egységes, komplex szemléletű műemlék-felügyeleti szolgálat működtetése a proaktív, integrált szemléletű műemlékvédelem biztosítására.*
4. *A felügyeleti munka szakmai háttérét biztosító műemléki tudományos központ, valamint központi anyagvizsgálati labor működtetése a kutatók és a restaurátorok munkájának támogatására.*
5. *A (védett) történeti épületek, és környezetük, valamint történeti kertek és közterületek megújulásának, helyreállításának segítő felügyelete a tervezéstől a megvalósulásig; a hitelesség és az integritás megtartásának, a műemlékvédelmi-, és kortárs építészeti szakmai színvonal meglétének ellenőrzése – a műemlékek értékmegőrző, fenntartható és fenntartó használatának biztosítására.*
6. *Értékvédelmet támogató, kétlépcsős pályázati finanszírozási rendszer bevezetése: az előkészítés-tervezés és a megvalósítás szakaszolásával.*
7. *Kiszámítható, tervezhető állami támogatási rendszer működtetése az értékvédelem, a karbantartás, fenntartás ösztönzésére; kedvező gazdasági feltételek biztosítása az e területen szakmai szolgáltatást nyújtó vállalkozás(ok) számára.*
8. *Szakemberképzés, továbbképzés. Jogosultságok rendezése minden szinten (kutatás- tervezés- engedélyezés- szakértés- beruházás- kivitelezés- restaurálás- fenntartás) hozzáértés alapján.*
9. *Örökségtudatos, értékmegőrző szemlélet integrálása az oktatás és a nevelés minden szintjén.*
10. *Értékvédő civil szervezetek működésének segítése, szakmai és anyagi támogatása, a helyi épített-környezeti értékvédelem ösztönzése.*
11. *Műemléki referensek bevonása az épített örökségi értéket érintő, vagy arra hatással lévő, bármilyen szintű döntés-hozatalba.*
12. *Nemzetközi szakmai együttműködés, szakmai kapcsolatok újraépítése. A határon túli magyar értékek megőrzésének hathatós segítése.*

A konferencia sikerét mutatja, hogy a Petőfi Irodalmi Múzeumban megszervezett rendezvény 140 fős nagyterme nem volt elegendő az ország minden részéről érkezett szakmai érdeklődő fogadására. Az ezzel összenyitható kisterem is megtelt, onnan kivétítől láthatták a jelenlévők az előadásokat.

Az Országos Műemléki Konferencia fő szervezőjeként az Artifex Kiadó ismét a már megszokott professzionalitással, magas szinten készítette elő és bonyolította le a konferenciát, és élve a Petőfi Irodalmi Múzeum által kínált lehetőséggel lehetővé tette, hogy a konferencia interneten keresztül, valós időben is követhető legyen. Így a konferencia valóban országos lehetett, valamennyi műemlékvédelmi szakember számára élménnyé válhatott a konferencia minden előadása.

A rendezvény sikere, eredményessége messze túlmutat annak egynapos keretein, ezért az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület külön köszönetet mond a MOL Nyrt-nek, aki részünkre a rendezvény megvalósításához és a kiadvány megjelenéséhez támogatást nyújtott.

Nagy Gergely – Fejérdy Tamás

Egy kis mustra 2015 – Pest megyében

2011-ben a közigazgatási reform érintette a műemlékvédelem hatósági területét is, aminek következtében a feladatkör a kormányhivatalokhoz került. Ez a szakmai munka 2014-től már a járási szinten szervezett osztályokon folyik. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatalból (KÖH) a kormányhivatalokba került munkatársak közül csak a Pest megyeiek folytatták a hagyományt, köszönet Nagy Gábornak és munkatársainak a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálynak vezetőjének, és már ötödik alkalommal összegyűjtik és kiadvány formában is megjelentetik azokat a helyreállításokat *Egy kis mustra* címmel, amelyek az adott évben elkészültek.

Nagy Gábor remek beszéddel és gondosan megszerkesztett vetítéssel várta az érdeklődőket 2015 decembere közepén Budapesten, a Régi Vármegyeháza Nyáry Pál termében, akik többségében jól ismerték egymást. Pest megye 2015-ben ismét sok szép helyreállítással gazdagodott, 29 településen 50 jelentősebb volumenű munka nyert befejezést. A kiadványban 12 település 16 épülete képekkel és rövid leírással, a munkában résztvevők nevének felsorolásával tekinthető meg, a többi helyszín csak felsorolásszerű. A teljes külső-belső helyreállítástól toronysisak-, tetőhéjaláscsere, szigetelés kiépítése, ablakcsere, köztéri szobrok és belső berendezési tárgyak restaurálásán túl, volt kertészeti és környezetrendezés, kerítésépítés és közterületrehabilitáció is. Megújult a váci állomásépület, a visegrádi városháza, több épület Szentendrén, a töki, telki templomok – ez utóbbi 15 év alatt gondos helyreállításban részesült. Budajenőn a papi sírkert újult meg, Pomázon a református templomban külső felújítás és ablakcsere volt, Szadán a templom körül új burkolat fogadja a híveket. Biatorbágyon a Szily-kastély felújításával nemcsak egy műemlék lett kiemelt látnivaló, de mivel ebben az épületben egy iskola is működik, itt a helyszínen lehet nevelni az ifjúságot a műemlékek megőrzése iránti fogékonyságra.

Dr. Tarnai Richárd, a Pest Megyei Kormányhivatal kormány megbízottja, személyesen is köszöntötte a megjelenteket és a könyv előszavában a 2015-ös év eredményeinek méltatásakor a hagyomány és a korszerűség fogalompár fontosságát emelte ki, hiszen az ötödik éve megjelenő Pest megyei mustra már nem csak hagyomány, de ennél sokkal fontosabb: értékmentés, amely a különféle szempontokat képviselő szereplők összefogásával valósul meg. S ahogy olvassuk a leírásokat, az is világossá válik, hogy néhány esetben ezen műemlékek új funkciók befogadásával akár a helyi turizmus fejlesztésében, akár a település közösségi életében is fontos szerepet töltenek be. Jó lenne, ha ezeknek a helyreállításoknak az éves karbantartása – megfelelő irányítással – időről időre a közösség feladata lenne, hogy a következő nagymértékű beavatkozásra a lehető legkésőbb kerüljön sor.

A kiadvány megjelenését a Pest Megyei Kormányhivatal dr. Tarnai Richárd kormány megbízott és Rosdy Tamás főigazgató támogatta, ezzel is bizonyítva, hogy a megyében van presztízse a műemlékvédelemnek. A MOL multinacionális vállalat már ötödik éve teremti meg a kiadás lehetőségét, amihez az utóbbi években a CREATON is csatlakozott. A kiadványt Nagy Gábor tervezte és szerkesztette, a tartalom összeállításában Fehér Judit, Huszthy Zita, Klaniczay Péter és Szatmári Klára vettek részt. Több helyszínen is a Forster Központ (KÖH jogutódja) munkatársai végezték a művészettörténeti kutatást, s a fotókat is kollégáink Bélavári Krisztina, Hack Róbert és Nagy Krisztina készítették. Köszönet illeti Nagy Béla grafikus, valamint a Lombos Nyomda, Juhász Péter és Puskás Endre munkáját is.

Nagy Gábor beszéde végén összefogott 21 füzetet – hiszen ma hazánkban 21 örökségvédelemmel foglalkozó szervezeti egység van – és felmutatta a közönségnek, hogy ilyen vastag lehetne az egész országban történt helyreállításokat bemutató kiadvány.

Visszatérve az eredeti Mustra szelleméhez, az Egy kis mustra vékony, de erős szállal kötődik a 13 éve megteremtett hagyományhoz, amely erőt adhat a többi hivatalnak is saját kis mustrája elkészítéséhez.

Horváth Edina

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága első alkalommal részesített diplomadíjban kerttörténeti dolgozatot. Csonka Zsófia a BCE Tájépítészeti Karának végzős MSc-és hallgatója a budapesti Lipótmező gyógykertjének történetét, helyreállítási javaslatát készítette el kiemelkedő színvonalon. Az ICOMOS Híradó örömmel ad helyt az időközben tájépítész diplomáját átvett fiatal szakember e rendkívül érdekes témában írt Diplomatervének ismertetésére:

GYÓGYÍTÓKERT LIPÓTMEZŐN / A PSZICHIÁTRIAI INTÉZET MEGÚJÍTÁSI TERVE CSONKA ZSÓFIA / DIPLOMATERV

LIPÓT. Ez a név ma még egy omladozó, bezárt intézményt, és szinte már erdőszerű parkot jelent a köznyelvben, mely Budapest II. kerületében, a Hűvösvölgyi út és a Hárs hegy találkozásánál terül el. A kép azonban épp ellentétes azzal, mint amit én képzeltem el az ikonikus név és épület mögé a diploma dolgozatomban. Az OPNI-val (korábban Királyi Téboldya, de a rövidítés szerint Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet) másfél éve ismerkedtem meg egy pályázat (Ingatlan Fejlesztési Kerekasztal által kiírt „A jövő egészségügyi komplexuma” címmel) kapcsán, és köteleződtem el a hely és a történet mellett, mert ma Magyarországon hiány van ekkora befogadó képességű pszichiátriából vagy rehabilitációs központból. Ezért elhatároztam, hogy a pályázatot továbbfejlesztve teljesítem ki az elképzelést, és ismertetem meg a kertet, az épületet és a lehetőséget másokkal is TDK munka, diplomaterv, majd egy kiadvány formájában.

Ahhoz, hogy kontextusba helyezzem a tervet, a történetétől (kerttörténeti kutatás, kert periódusainak elkülönítése) kellett kezdenem és haladni a jelen állapot (állapot, épületállomány és fakataszteri vizsgálatok), majd pedig a jövő felé (koncepció és kertépítészeti terv). A dolgozat fő céljai három témára koncentrálnak. Először is feltárni a terület múltját, és megismerni azokat a tényezőket, amik a terv alapját adhatják, ha másik oldalról nézzük, akkor pedig egy védetté nyilvánítási dokumentum részei lehetnek. Másodszor körbe járni a gyógyító kert fogalmát, összegyűjteni a kerttípus jelenkori elvárásait, melyeket nemzetközi és hazai szakirodalom és kutatások alapján a dolgozat részeként le is írok, mint kutatási eredményt. Harmadrészt pedig az előző két fejezet eredményein alapuló koncepció és az abból felépülő terv készítése, mely reflektál a múlt értékeire, és illeszkedik a XXI. század igényeihez. Kitekintésként foglalkoztam még az intézményhez kötődő három személy munkásságával: Zetli Lajos, a főépület tervezője, korának egyik legkeresettebb építésze kórház és pszichiátria témában, Petz Ármin, a kert megálmodója, más műveiről (Állatkert, Múzeumkert) és főkertészi tevékenységéről ismert, valamint Varásdy Lipót, aki kicsit kilóg a sorból, mert nem tervezőként vállalt szerepet a Lipót történetében, mégis meghatározó eleme a komplexum megvalósulásának, mert a munkák felügyelete, irányítása és az elkészült mű dokumentálása a jövő számára épp olyan fontos, mint a tervezés. Nem kerülhettem meg ebben az esetben az akadálymentesség és a műemléki környezet témáját, mert jelentős elvárásokat és korlátozásokat jelentenek a két téma alapelvei egy-egy felújítással, beruházással kapcsolatban.

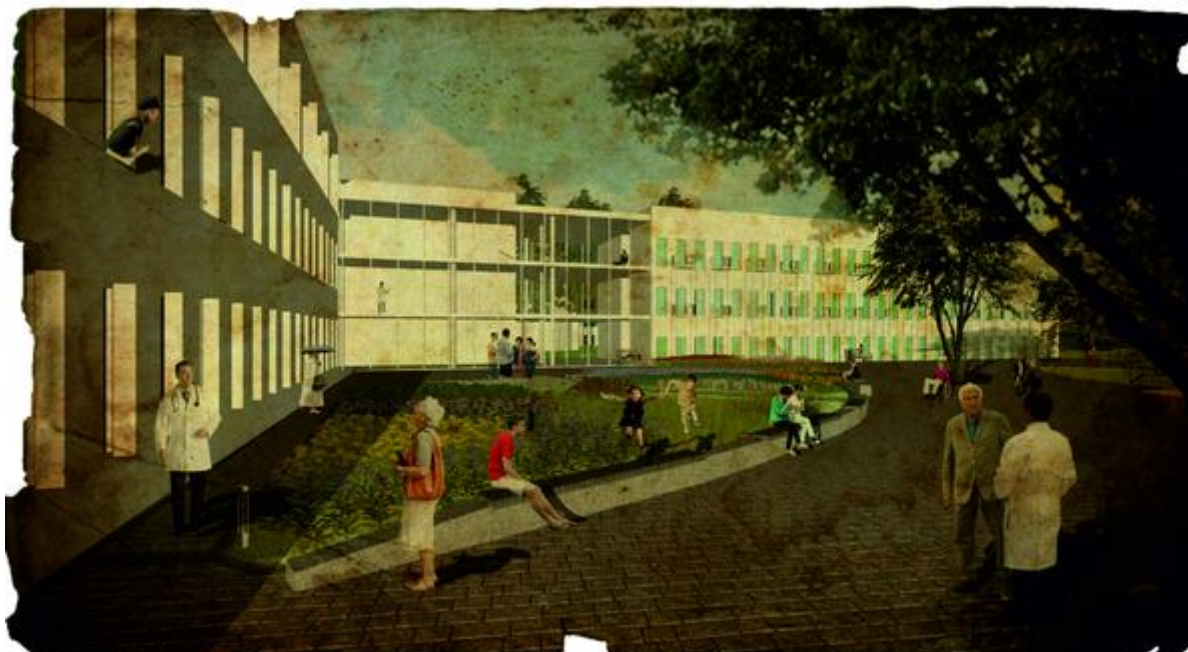
A terület kiterjedéséből adódóan (40 hektár) a teljes területre koncepció szintű terv készült, melyben az új funkciók és kertrészek elképzelése inkább írásban, illetve egy-egy látványterven jelennek meg. A dolgozatban foglalkozom az épületállomány átszervezésével, melyben építészek segítségét kértem, hogy a megújult kertet egy új, bátor építészeti koncepció mentén mutathassam be. Átgondoltam azokat a tényezőket, melyek az egész területre vonatkoznak, és befolyásolják a kiemelt terület (2.2 hektár) tervét is. Ezek a tényezők a következők: a tervezői hozzáállás meghatározása (rekonstruktv az előző kertben, és illeszkedő kortárs a kert nagy részén), a faállomány megújítása (parki és erdei részen), a közlekedés átszervezése, és az új funkciók elosztása.

A kiemelt terület leírása ezzel szemben olyan részletekig menően tartalmazza az elképzelést, mint például, hogy miként alakul át a moduláris támfal ülőfelülete festőállvánnyá, vagy hogy néz ki a vezető sávként is működő vápa felülnézete. A kiemelt terület tehát az a kertrész, melyben kipróbálhattam azt, milyen, ha egy tervező az első elképzelésektől a kiviteli szintig foglalkozik egy feladattal. A részletesen kidolgozott gyógyító kert három egységre osztható, az első az illatos kert, ahol a helyben foglalkoztatás és a gyógy- illetve fűszernövények dominálnak, ezt követi a kápolna mögött elterülő textúrás kert, ahol a mozgásterápia és a tapintás által nyert tapasztalatok adják a foglalkozások alapját. A harmadik kertrész a színes kert, mely átvezet a táblás kertet idéző térből a ligetes szabad kertrészbe és az új zöldtetős fürdőépülethez.

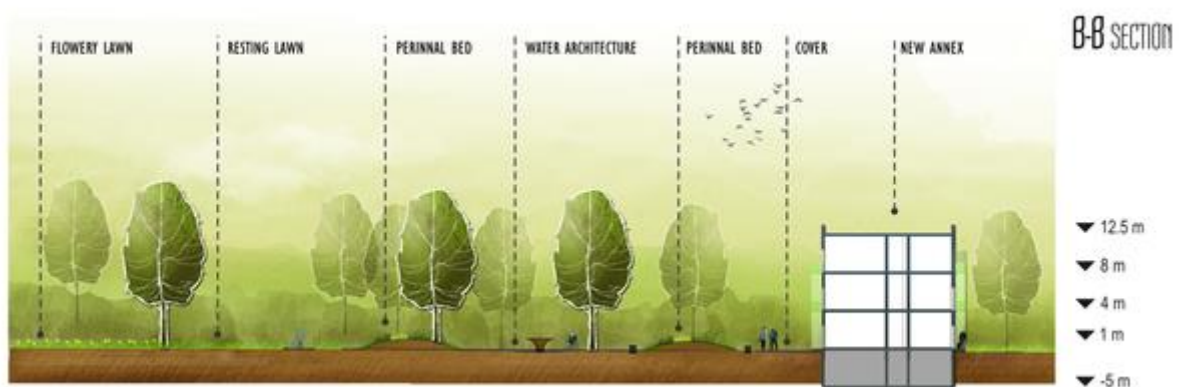
Helyet kapott a leírásban és a műszaki tervek között a forma kialakulása (régí táblás kert formája és az új kert ívei, a logó alapja), a vízgazdálkodás helyben megoldható részei (vízelvezetés a burkolatokról, szikkasztó zóna a ligetes facsoportok alatt), a burkolatok (szürke színsémára fűzve) anyaga és szerkezete, a berendezések közül az ülőfelületek típusai (moduláris támfal és pad), a faverem rács, a világító testek és az információs rendszer elemei. Egy-egy ráadás elemet is elhelyeztem a kertben, ilyen a vízasztal (vízarchitektúra, korábbi elképzelés miatt asztal a neve), a helyre állított kerítés és támfal terve, és a részletesen kidolgozott növénykiültetési terv (az illatos és textúrás kertrész évelő ágyásai).

A növényalkalmazásra jellemző a cserjék hiánya, melyet a kert kórház jellege indokol, ezzel téve átláthatóvá a teret, így tehát az évelők lettek uralkodók, 45 faj, egész éven át díszítő tömeget ad a kiemelt kertrészekben. Az előbb bemutatott elemek adják a kert arculati egységét azáltal, hogy nem egy-egy ponton jelennek meg, hanem a kert egészén, következetes alkalmazással. A berendezések nem próbálnak meg historizálni (mert nem maradt fent elég információ a hiteles helyreállításhoz), sem konkurálni a főépület által képviselt korról, ezért a modern formát és anyagot részesítettem előnyben.

Tervezés közben figyeltem mindazokra a szempontokra, melyeket egy ilyen komplex kert esetében mindenképpen szem előtt kell tartani. Így tehát helyet kapott a szempontok között a már említett akadálymentesség, történeti értékek védelme, műemléki környezetbe való illesztés, zöldfelület arányának őrzése és harmónia teremtése (berendezés, arculat, növények segítségével) és nem utolsósorban a funkcióhoz való illesztés, a használhatóság. A terv grafikai megformálása egyrészt arra a fénykorra utal, mely a múlt század közepén érhetett véget, azonban az újra használatba vétellel eljöhét a következő fénykor, másrészt pedig a tiszteletre, mert a terület és az intézet megkövetel egyfajta alázatot és tiszteletet a hozzá közeledőtől.

Koppány Tibor (1928. október 11. - 2016. január 30.)

Ybl Mikós-díjas építész mérnök,
Rómer Flóris díjas, Széchenyi díjas,
a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
címzetes egyetemi docense,
a Möller István emlékérem és a Műemlékvédelemért plakett
kitüntetéttje

A kedves kollégánk, Koppány Tibor elvesztéséről szóló szűkszavú gyászír közreadása után valamivel bővebben is szeretnénk megemlékezni róla, a magyar műemlékvédelem kiemelkedő személyiségéről. Munkásságának részletes ismertetésére és méltatására helyett az alábbi rövid ismertetést illesztjük ide:

Mind elméleti, mind gyakorlati munkásságának fókuszában a magyarországi vár- és kastélyépítészeti állt, pályájának korábbi szakaszán elsősorban a középkori, majd az újkori időkkel foglalkozott. A hazai műemléki helyreállítások meghatározó mestere, az építéstörténeti feltárások metódusainak egyik megalapozója, emellett az elsők közé tartozott, akik tájépítészeti kooperációt igényeltek a műemléki munkákhoz. Dolgozott többek között a [zalaszántói templom](#), a [mátraverebélyi templom](#), a [pápoci román kori kápolna](#), a [mihályi Dőry-kastély](#), a [gyöngyöspatai templom](#), az [ösküi kerektemplom](#), a [veszprémi érseki palota](#), a soproni [Storno-ház](#) helyreállításán.

Az általa helyreállított középkori romok között említendő a [felső- és kisdörgicsei templomrom](#), a [nagyvázsonyi pálos kolostor és templom](#), az Erdei Ferencel közösen helyreállított veszprémi Szent György kápolna, valamint számos Balaton-felvidéki templomrom.

Irányította [Kereki](#), [Boldogkő](#) és [Csesznek](#) várainak helyreállítását; 1967-től ő vezette az [esztergomi királyi palota](#) romjainak kutatását és rekonstrukcióját is. Elméleti kutatásainak fókuszpontja a 16-17. századi magyarországi építészet.

Feldolgozta a [Batthyány család](#) építkezéseit, foglalkozott a [Zichy-](#) és a [Nádasdy család](#) építetető tevékenységével is. Kandidátusi értekezését „*Építési gyakorlat a 17. századi Magyarországon a tervezéstől a megvalósításig*” címmel írta és védte meg 1994-ben. Emellett 1982-től dolgozott a [Veszprém megyei](#) műemléki topográfián is."

(https://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=Kopp%C3%A1ny_Tibor&veaction=edit&vesection=4)

Kutatásai, szakirodalmi munkái ugyancsak különlegesen nagy jelentőségű, maradandó alkotások.

Szeretetreméltó csendes szerénységgel, és legtöbbször finom humorral közvetített, ugyanakkor határozott, szakmai kérdésekben biztosan ítélő és meg nem alkuvó tudása, véleménye, és még inkább: személyesen Ő maga volt a még meglévő biztos pont az egyre inkább elbizonytalanodó-elbizonytalanított műemlékes szakma számára. Amíg köztünk volt, talán nem is figyeltünk rá eléggé - most viszont máris hiányzik!

Emlékét megőrizzük, nyugodjék békében!

Fejérdy Tamás
ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága 2016-ban is kiadja a Möller István Emlékérmét:

FELHÍVÁS

a 2015-ös Möller István Emlékérem adományozására

- Az Emlékérem – évente egy – olyan személynek adományozható, aki jelentős mértékben hozzájárult a magyarországi, valamint az országhatáron kívüli, a magyar kultúrkörhöz tartozó műemlékek, építészeti örökség fennmaradásának biztosításához, szolgálta tudományos, oktatási, publikációs tevékenységével a műemlékek, az építészeti örökség vagy a műemlékvédelem érdekeit.
- Az Emlékérem adományozásának nem feltétele az ICOMOS tagság, de azonos érdemű jelöltek esetén az előnynek minősül.
- Posztumusz Emlékérem nem adományozható.

Kérjük, hogy az indoklással alátámasztott javaslatokat

2016 április 15–ig írásban juttassák el Nemzeti Bizottságunkhoz:

email: secretariat@icomos.hu

cím: H-1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 1. ,

Tel/Fax: +36 1 2254966

A javaslatokat öttagú bizottság bírálja el. A Möller István Emlékérem Bizottság tagjai 2015-től 2018-ig:
Dr. Balassa M. Iván, Dr. Lővei Pál, Tahi-Tóth Ilona, Dr. Valter Ilona, Dr. Vukov Konstanin

Eddigi díjazottak:

2014: Valter Ilona. **2013:** Harsányiné Vladár Ágnes, Nemzetközi Möller István Emlékérem: Wilfried Lipp. **2012:** Clevené C.Harrach Erzsébet. **2011:** Tahi-Tóth Nándorné, - Rendkívüli Möller István Emlékérem: Winkler Gábor. **2010:** Ágostházi László DLA. **2009:** Baloghné Ormos Ilona, - Jubileumi Möller István Emlékérem: H. Nándori Klára, Dávid Ferenc, Radványi György, - Nemzetközi Möller István Emlékérem: Szabó Bálint. **2008:** Szabó László, Nemzetközi Möller István Emlékérem: Alexander Balega. **2007:** Dragonits Tamás. **2006:** Vukov Konstantin. **2005:** Koppány Tibor. **2004:** Örsi Károly. **2003:** Fejérdy Tamás, Nemzetközi Möller István Emlékérem: Christoph Machat. **2002:** Détshy Mihály. **2001:** Zádor Mihály. **2000:** Román András. **1999:** Horler Miklós. **1998:** Szakál Ernő.

Nyilatkozat

A Budapest településtörténete szempontjából is meghatározó pesti Palota-negyedben, a VIII. kerület, Múzeum utca 19. - Szentkirályi utca 39. szám alatt álló saroképület javasolt lebontásával s a telek kortárs épülettel való beépítésével kapcsolatos vita újra felhívja a figyelmet a kulturális örökségi értékeinket, épített környezetünk történeti elemeit fenyegető veszélyekre.

Az épület pontos története kutatás hiányában nem ismert, de bizonyos, hogy 1862-ben a telek Neugebauer József és Pencz Johanna tulajdonlása idején már beépített volt, tőlük került gróf Zichy Antal birtokába. Ismert egy még korábbi tulajdonos is, vagyis a városrész egyik korai, meghatározó épületéről van szó, amely nem élvez (országos) műemléki védelmet, hanem helyi (önkormányzati) védelem alatt áll. Az épületet tulajdonosa a – mai igényeit kielégítő fejlesztési szándékának teljesítésére készített – tervajánlatok közül a számára a legkedvezőbbnek azt a tervet tartotta, amely a meglévő történeti épület teljes lebontását, és helyére új épület emelését javasolta. Az ezzel kapcsolatos, a nyilvánosság számára is hozzáférhető információk nyomán kibontakozó társadalmi tiltakozás hatására a legújabb hírek szerint az önkormányzat értékmentés címén a történeti épület homlokzatának a megőrzését ösztönzi. A bontás-építés kapcsán hallható megnyilvánulások jól mutatják az értékmentésnek, az értékfeltárásnak a köztudatban való helyzetét, elismertségét és lehetőségeit: elsősorban azt, hogy sokkal inkább egyfajta szubjektív megközelítés, mintsem az értékek valós feltárása határozza meg a pro és kontra állásfoglalásokat. A nagy múltú, rangos tulajdonosok által épített, hajdan jelentős épület kutatása, értékeinek feltárása ugyanis tudomásunk szerint mindez ideig nem történt meg! Alig érthető, hogy ebben a helyzetben felelős építész és tulajdonos számára felmerülhet ennek a történeti-várostarténeti szempontból is jelentős épületnek a teljes, vagy a majdnem teljes bontása és az is, hogy önkormányzati megnyilatkozás születhet úgy, hogy nem vetődik fel az épület történeti értékeinek minden további állásfoglalást, döntést megelőző teljes körű megismerésének az igénye, szükségessége.

A történeti épületekkel, településekkel foglalkozók (szakemberek, döntéshozók) előtt már több évtizede ismert, nemzetközi dokumentumokban elemzett-rögzített tény, hogy a *faszádizmus*, azaz a történeti épületek esetében csupán a homlokzat(ok) megőrzése lényegében ugyanolyan, vagy hasonló mértékű kárt, rombolást okoz a történeti településekben, mint a teljes bontás; ezért ennek az elterjedését mindenképpen indokolt és szükséges megakadályozni. Az esetek túlnyomó többségében a régi épületekben az új funkció – a történeti épületek tereinek, térsoroknak, az egyedi építészeti-művészeti értékeknek megőrzésével – olyan alkalmas, egyedi terekben valósítható meg, amelyek mai építészeti eszközökkel nem alakíthatók ki. A Zichy házhoz hasonló esetekben – a tulajdonosi érdek, a fejlesztési szándék tiszteletben tartása mellett – a társadalmi érdekek egybeeső értékmegőrzés, a települési érték védelme csak a vizsgálatokon alapuló kutatás, értő helyreállítás (átalakítás-bővítés) révén biztosítható. Ezek nyomán nyílik lehetőség annak a tisztázására is, hogy mennyire rugalmasan, milyen módon valósítható meg a meglévő értékek megőrzésének és a szükség szerint hozzáadott, magas-színvonalú kortárs építészeti részeknek az egymást erősítő együttélése. Mindenképpen a problémakörhöz tartozik azonban az is, hogy a meglévő értékeknek a társadalom, a közösség számára való megőrzésének fontos eszköze, hogy létezzen kiszámítható, tervezhető közösségi részvétel lehetősége is: a nem utolsó sorban anyagi forrásokat is biztosító ösztönző rendszer létrehozása és működtetése a politika egyre sürgetőbbé váló feladata.

A pesti Palotanegyed építészeti értékeit veszélyeztető eset felhívja a figyelmet arra, hogy a kulturális örökség védelme nem korlátozódhat csupán a védetté nyilvánított műemlékeinkre; s eredményesen csak a tulajdonos(ok), a szakemberek, az önkormányzat és a hatóság együttműködésével, társadalmi felelős összefogással, közös, értő értékiszemlével biztosítható. Bízunk abban, hogy ebben a konkrét esetben – a disszonáns kezdet ellenére – ez már így fog megvalósulni.

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság

Híreink - röviden Előjegyezhető programok, dátumok:

Műemléki Világnap 2016

2016. április 18-án, hétfőn kerül sor a 2016-os Műemléki Világnap ünnepi megemlékezésére. A rendezvény és a kapcsolódó szakmai program szervezés alatt áll.

Községi 2016

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület idei éves rendes közgyűlését a vezetőség **2016. május 20-ára (péntek)** tűzte ki. Ezúton hívjuk fel tagságunk figyelmét arra, hogy a közgyűlésen csak azon egyéni és jogi tagjaink jogosultak szavazni, akik éves tagdíjukat befizették – ezúton is kérjük tehát mindazokat, akik eddig még nem tették volna meg, hogy 2016-os tagdíjukat rendezzék az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület 11705008-20498803 sz. számlájára való befizetéssel/átutalással.

46. Román András Műemlékvédelmi Nyári Egyetem

2016. június 23 – június 29 között, ismét Sikfőkúton (Nomád Hotel) kerül megrendezésre az idei nyári egyetem akkreditált továbbképzése *Helyreállítási feladatok – társadalmi igények* címmel.

A műemlékek védelme, megőrzése és helyreállítása csapatmunka. A helyreállítások folyamatában fontos szerepet játszanak a szakma különböző területeit képviselő szakemberek - hatóságoktól a kutatókig, építészekig, a restaurátorokig és kivitelezőig stb. -, de hasonlóan jelentős a szerepe a tulajdonosoknak, a kezelőknek, valamint a változó társadalmi igényeknek (közhangulat) is. Ahogyan a védendő műemlékek köre bővül és változik térben és időben, úgy kap egyre nagyobb jelentőséget a hasznosság és a hasznosítás igénye, sokszor az értékek hiteles megőrzésének rovására is. A kényes egyensúly, a közös nevező megtalálása az érintettek feladata és kötelessége. A nyári egyetem programja 2016-ban ennek az egyensúlynak a megtalálásához kíván elméleti alapot és gyakorlati segítséget nyújtani a résztvevőknek.

A tervezett programról, a jelentkezés feltételeiről az ICOMOS honlapján lesz található bővebb tájékoztatás.

Békési Népi Építészeti Tanácskozás

Az ICOMOS Népi Építészeti Szakbizottsága **2016. szeptember 22-24** között rendezi a XX. Békési Népi Építészeti Tanácskozást, melyre mindenkit szeretettel várunk.

Az „Újratervezés – Népi építészeti csinálunk!” címmel tervezett konferencián azt a falusi épített örökséget kívánjuk bemutatni, körbejárni, mely nem a kontinuos házfejlődés eredményeként jött létre, hanem építészeti tervei alapján keletkezett katasztrófák után – és ha nincs katasztrófa...

A beszámolók térben és időben különböző helyszíneket vesznek számba, ahol a korábbi épületállomány teljes megsemmisülése után kellett az életet és annak tereit megteremteni. Megszólalnak kutatók, akik a folyamatokat mutatják be, milyen házakat „kaptak” a települések pusztító háborúk, természeti csapások, árvizek vagy ipari katasztrófák után, illetve hogy alakítja át a politikai erő a falu- vagy városképet. Megszólaltatjuk a másik oldalt is: az építészeket, akik feladatuként kapják az elpusztult falvak, településrészek újjáélesztését. Választ keresünk arra, milyen kihívás a szakembereknek a tömeges tervezési lehetőség, az, hogy népi építészetben is gondolkodjanak, milyen alapokhoz nyúlhatnak, mi motiválja őket. Megjelenik a tulajdonosi vélemény is, arról, milyen az élet az új árvízi vagy kolontári házakban.

Kedves Tagtársaink,

Ezúton szeretnénk ismételtlen megköszönni mindenkinek, aki 2014-es személyi jövedelemadójának 1%-át az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület részére ajánlotta fel.

A támogatás révén beérkezett 37.769 Forintot az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nemzetközi jelenlétének erősítésére, Magyarország szakmai képviseletére fordítottuk.

Ahhoz, hogy 2016-ban is sikeresen dolgozhassunk Egyesületünk célkitűzéseinek megvalósításán, továbbra is igen nagy szükségünk van az Önök támogatására, számítunk Önökre, ezért **kérjük a műemlékek, történeti együttesek minden barátját, hogy továbbra is, idén is támogasson bennünket személyi jövedelemadójának 1%-ával !**

köszönettel

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület
Adószám: 18083897-1-41

**ICOMOS Híradó,
a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei**

Szerkesztőség: H-1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 1.
Levél cím: H-1535 Budapest, Pf. 721.
Telefon/fax: +36/1/2254966, Telefon: +36/1/2254965
E-mail: secretariat@icomos.hu
Honlap: www.icomos.hu
Kiadja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága
Felelős kiadó: Dr. Fejérdy Tamás DLA
Szerkesztő: Keller Annamária
HU ISSN 2062-4964 (Nyomtatott)
HU ISSN 2062-4972 (Online)

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagságával járó előnyök:

- informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi híreiről, eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb. az ICOMOS elektronikus körlevelek, az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes belépésre jogosító tagsági kártya a világ legtöbb múzeumba, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság pártoló Jogi tagja a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ, Budapest,